

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne
Prowadzący	mgr Wojciech Surmacz
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	I
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2024/2025
Rok studiów	2
Semestr	2
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	DL_U02, DL_U03, DL_U07, DL_U21, DL_K01
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Brak wymagań wstępnych.
Opis i cele przedmiotu Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne	Przedmiot ma na celu zapoznanie studentów dziennikarstwa z systemem normatywnych dokumentów regulujących standardy etyczne w polskich i zagranicznych mediach oraz rozwinięcie umiejętności ich krytycznej analizy i interpretacji. Studenci poznają strukturę, genezę i ewolucję kluczowych kodeksów etycznych funkcjonujących w polskim systemie medialnym, w tym Karty Etycznej Mediów z jej siedmioma fundamentalnymi zasadami: prawdy, obiektywizmu, oddzielania informacji od komentarza, uczciwości, szacunku i tolerancji, pierwszeństwa dobra odbiorcy oraz wolności i odpowiedzialności. W ramach zajęć studenci nauczą się identyfikować i analizować różnice między kodeksami pod względem ich autorstwa, zakresu obowiązywania, mechanizmów egzekwowania oraz sankcji za naruszenie norm etycznych. Przedmiot umożliwi

	również zrozumienie złożonych relacji między etyką dziennikarską a przepisami prawnymi, w szczególności w kontekście norm kierunkowych zawartych w Prawie prasowym. Szczególna uwaga zostanie poświęcona analizie instytucjonalnych form samoregulacji środowiska dziennikarskiego, takich jak sądy dziennikarskie, Rada Etyki Mediów oraz komisje etyczne w mediach publicznych. Studenci poznają również wyzwania etyczne, które pojawiły się w polskim dziennikarstwie po transformacji systemowej w 1989 roku oraz te związane z cyfryzacją mediów. Zajęcia mają charakter praktyczno-teoretyczny, łącząc analizę dokumentów z dyskusją nad rzeczywistymi dylematami etycznymi w pracy dziennikarza. Celem jest wykształcenie u przyszłych dziennikarzy świadomości znaczenia standardów etycznych dla profesjonalizmu zawodowego oraz umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji w złożonych sytuacjach zawodowych, zgodnie z najwyższą wartością wskazywaną przez twórców kodeksów etycznych – dobrem odbiorców informacji.
--	--

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne:	
1. Wprowadzenie do etyki mediów: Podstawowe pojęcia, rola norm etycznych w zawodzie dziennikarza	3
2. Przegląd i analiza polskich kodeksów etyki dziennikarskiej: Karta Etyczna Mediów, Kodeks Etyki Dziennikarskiej SDP, Kodeks Stowarzyszenia Dziennikarzy RP (SDRP), Dziennikarski Kodeks Obyczajowy, kodeksy wewnętrzne nadawców (np. TVP, Polskie Radio)	3
3. Analiza wybranych międzynarodowych kodeksów etycznych: Deklaracja Zasad Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy, Kodeks Etyki Society of Professional Journalists, Kodeks BBC, Kodeks Reuters	3
4. Porównanie kodeksów etycznych różnych krajów: Analiza podobieństw i różnic w podejściu do etyki dziennikarskiej w różnych kręgach kulturowych	3
5. Prawda i obiektywizm w kodeksach etycznych: Analiza zapisów dotyczących dążenia do prawdy, obiektywizmu i bezstronności	3

6. Ochrona źródeł informacji i tajemnica dziennikarska: Analiza aktów prawnych w kontekście zapisów kodeksów dotyczących relacji z informatorami	3
7. Szacunek dla prywatności w kodeksach etycznych: Granice ingerencji w życie prywatne osób publicznych i zwykłych obywateli	3
8. Etyka a nowe media: Analiza kodeksów etycznych w kontekście dziennikarstwa internetowego i mediów społecznościowych	3
9. Etyka w dziennikarstwie śledczym: Analiza zapisów kodeksów dotyczących metod pozyskiwania informacji	3
10. Studium przypadków naruszeń kodeksów etycznych: Analiza konkretnych przykładów	3
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wylącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mieralne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)
DL_U02	Potrafi analizować przyczyny i przebieg współczesnych procesów medialnych i komunikacyjnych	U1 – student analizuje, jak media funkcjonują w różnych warunkach społecznych i kulturowych (tematy 1-5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U03	Potrafi analizować i łączyć ze sobą różne fakty i problemy z zakresu historii mediów i dziennikarstwa	U2 – student omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach (tematy 1- 5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U07	Potrafi analizować mechanizmy i uwarunkowania decydujące o funkcjonowaniu nowych mediów i mediów masowych krajowych i zagranicznych oraz wskazać najważniejsze podmioty rynku mediów krajowych i zagranicznych	U3 – student porównuje kodeksy etyczne mediów z różnych krajów i zauważać między nimi podobieństwa i różnice (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_U21	Potrafi stosować podstawowe techniki kognitywne i kreatywne w tworzeniu prac dziennikarskich i medioznawczych	U4 – student przygotowuje samodzielną analizę kodeksu etycznego i przedstawić ją w formie pisemnej (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_K01	Jest gotów do świadomego, koniecznego i ustawicznego rozwoju osobistego i zawodowego, znając zakres swojej wiedzy i poziom umiejętności	K1 – student ma świadomość co już potrafi, i co jeszcze powinien ćwiczyć. (tematy 6-10)	Aktywność podczas dyskusji

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Dyskusja
----	----------

2.	Praca z materiałami źródłowymi – kodeksy etyczne
3.	Prace zadawane do domu

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć	15	30/1
	przygotowanie do zaliczenia	15	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Forma zaliczenia: autorski utwór dziennikarski w dowolnej formie (pisemnej, dźwiękowej lub wideo), uwzględniające etyczne zasady tworzenia informacji omawiane na zajęciach.

U1, U2, U3, U4, K1

Na ocenę 5 – student bardzo dobrze analizuje, jak media funkcjonują w różnych kontekstach społecznych i kulturowych. Sprawnie omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach, wykazując zrozumienie ich znaczenia. Porównuje kodeksy etyczne z różnych krajów, wskazując trafne podobieństwa i różnice. Samodzielnie przygotowuje przemyślaną i poprawnie napisaną analizę kodeksu etycznego. Ma dobrą świadomość swoich umiejętności i potrafi wskazać obszary do dalszego rozwoju.

Na ocenę 4 – student potrafi analizować funkcjonowanie mediów w różnych warunkach społecznych i kulturowych, choć nie zawsze robi to szczegółowo. Omawia zasady etyczne w mediach w sposób poprawny, ale czasem powierzchownie. Porównuje kodeksy etyczne, zauważając podstawowe różnice i podobieństwa. Analiza pisemna jest samodzielna, jednak może zawierać drobne braki lub uproszczenia. Student ogólnie orientuje się w swoich mocnych stronach i wie, co jeszcze powinien rozwijać.

Na ocenę 3 – student w podstawowym stopniu rozumie, jak media działają w różnych kontekstach społecznych i kulturowych, ale jego analiza bywa niepełna lub mało pogłębiona. Omawia zasady etyczne, jednak nie zawsze trafnie. Porównanie kodeksów etycznych jest ogólne, z trudnością dostrzega różnice i podobieństwa. Pisemna analiza jest wykonana, ale wymaga poprawek merytorycznych lub językowych. Student ma ograniczoną świadomość własnych umiejętności i potrzebuje wsparcia w ich rozwijaniu.

Literatura obowiązkowa

1.	Bauer, Z., Chudziński, E. (red.) (2012). Dziennikarstwo i świat mediów. Kraków: Universitas.
2.	Dobek-Ostrowska, B. (2012). Polski system medialny na rozdrożu. Media w polityce, polityka w mediach. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
3.	Golka, B. (2008). Etyka dziennikarska: utopia czy ratunek? Warszawa: ASPRA-JR.
4.	Pleszczyński, J. (2015). Etyka dziennikarska i dziennikarstwa. Warszawa: Difin.
5.	Pisarek, W. (red.) (2006). Słownik terminologii medialnej. Kraków: Universitas.

Literatura uzupełniająca

1.	Christians, C.G., Rotzoll, K.B., Fackler, M. (2009). Media Ethics: Cases and Moral Reasoning. Boston: Pearson.
2.	Filas, R., Płaneta, P. (red.) (2009). Media a polityka. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
3.	McQuail, D. (2007). Teoria komunikowania masowego. Warszawa: PWN.
4.	Ward, S.J.A. (2018). Disrupting Journalism Ethics: Radical Change on the Frontier of Digital Media. London: Routledge.
5.	Żurawicka-Koczan, M. (2009). Etyka w mediach. Słowa kluczowe. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

* lista rodzajów zajęć

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe

(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)

(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne
Prowadzący	mgr Wojciech Surmacz
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	I
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2021/2022
Rok studiów	2
Semestr	2
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	DL_U02, DL_U03, DL_U07, DL_U21, DL_K01
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Brak wymagań wstępnych.
Opis i cele przedmiotu Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne	Przedmiot ma na celu zapoznanie studentów dziennikarstwa z systemem normatywnych dokumentów regulujących standardy etyczne w polskich i zagranicznych mediach oraz rozwinięcie umiejętności ich krytycznej analizy i interpretacji. Studenci poznają strukturę, genezę i ewolucję kluczowych kodeksów etycznych funkcjonujących w polskim systemie medialnym, w tym Karty Etycznej Mediów z jej siedmioma fundamentalnymi zasadami: prawdy, obiektywizmu, oddzielania informacji od komentarza, uczciwości, szacunku i tolerancji, pierwszeństwa dobra odbiorcy oraz wolności i odpowiedzialności. W ramach zajęć studenci nauczą się identyfikować i analizować różnice między kodeksami pod względem ich autorstwa, zakresu obowiązywania, mechanizmów egzekwowania oraz sankcji za naruszenie norm etycznych. Przedmiot umożliwi

	również zrozumienie złożonych relacji między etyką dziennikarską a przepisami prawnymi, w szczególności w kontekście norm kierunkowych zawartych w Prawie prasowym. Szczególna uwaga zostanie poświęcona analizie instytucjonalnych form samoregulacji środowiska dziennikarskiego, takich jak sądy dziennikarskie, Rada Etyki Mediów oraz komisje etyczne w mediach publicznych. Studenci poznają również wyzwania etyczne, które pojawiły się w polskim dziennikarstwie po transformacji systemowej w 1989 roku oraz te związane z cyfryzacją mediów. Zajęcia mają charakter praktyczno-teoretyczny, łącząc analizę dokumentów z dyskusją nad rzeczywistymi dylematami etycznymi w pracy dziennikarza. Celem jest wykształcenie u przyszłych dziennikarzy świadomości znaczenia standardów etycznych dla profesjonalizmu zawodowego oraz umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji w złożonych sytuacjach zawodowych, zgodnie z najwyższą wartością wskazywaną przez twórców kodeksów etycznych – dobrem odbiorców informacji.
--	--

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Analiza normatywnych dokumentów medialnych – kodeksy etyczne:	
1. Wprowadzenie do etyki mediów: Podstawowe pojęcia, rola norm etycznych w zawodzie dziennikarza	3
2. Przegląd i analiza polskich kodeksów etyki dziennikarskiej: Karta Etyczna Mediów, Kodeks Etyki Dziennikarskiej SDP, Kodeks Stowarzyszenia Dziennikarzy RP (SDRP), Dziennikarski Kodeks Obyczajowy, kodeksy wewnętrzne nadawców (np. TVP, Polskie Radio)	3
3. Analiza wybranych międzynarodowych kodeksów etycznych: Deklaracja Zasad Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy, Kodeks Etyki Society of Professional Journalists, Kodeks BBC, Kodeks Reuters	3
4. Porównanie kodeksów etycznych różnych krajów: Analiza podobieństw i różnic w podejściu do etyki dziennikarskiej w różnych kręgach kulturowych	3
5. Prawda i obiektywizm w kodeksach etycznych: Analiza zapisów dotyczących dążenia do prawdy, obiektywizmu i bezstronności	3

6. Ochrona źródeł informacji i tajemnica dziennikarska: Analiza aktów prawnych w kontekście zapisów kodeksów dotyczących relacji z informatorami	3
7. Szacunek dla prywatności w kodeksach etycznych: Granice ingerencji w życie prywatne osób publicznych i zwykłych obywateli	3
8. Etyka a nowe media: Analiza kodeksów etycznych w kontekście dziennikarstwa internetowego i mediów społecznościowych	3
9. Etyka w dziennikarstwie śledczym: Analiza zapisów kodeksów dotyczących metod pozyskiwania informacji	3
10. Studium przypadków naruszeń kodeksów etycznych: Analiza konkretnych przykładów	3
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się <i>(co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)</i>	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się <i>(wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt)</i> <i>(co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)</i>	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się <i>(np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)</i>
DL_U02	Potrafi analizować przyczyny i przebieg procesów społecznych i kulturowych	U1 – student analizuje, jak media funkcjonują w różnych warunkach społecznych i kulturowych (tematy 1-5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U03	Potrafi analizować i łączyć ze sobą różne fakty, problemy i procesy historyczne	U2 – student omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach (tematy 1- 5)	Autorski utwór dziennikarski
DL_U07	Potrafi analizować mechanizmy i uwarunkowania decydujące o funkcjonowaniu nowych mediów i mediów masowych krajowych i zagranicznych oraz wskazać najważniejsze podmioty rynku mediów krajowych i zagranicznych	U3 – student porównuje kodeksy etyczne mediów z różnych krajów i zauważać między nimi podobieństwa i różnice (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_U21	Potrafi prowadzić badania i samodzielnie redagować ich wyniki w postaci naukowych prac zaliczeniowych i pracy dyplomowej	U4 – student przygotowuje samodzielną analizę kodeksu etycznego i przedstawić ją w formie pisemnej (tematy 6-10)	Autorski utwór dziennikarski, aktywność podczas dyskusji
DL_K01	Zna zakres swojej wiedzy i poziom umiejętności, ma świadomość konieczności ciągłego rozwijania się	K1 – student ma świadomość co już potrafi, i co jeszcze powinien ćwiczyć. (tematy 6-10)	Aktywność podczas dyskusji

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Dyskusja
2.	Praca z materiałami źródłowymi – kodeksy etyczne
3.	Prace zadawane do domu

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć	15	30/1
	przygotowanie do zaliczenia	15	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Forma zaliczenia: autorski utwór dziennikarski w dowolnej formie (pisemnej, dźwiękowej lub wideo), uwzględniające etyczne zasady tworzenia informacji omawiane na zajęciach.

U1, U2, U3, U4, K1

Na ocenę 5 – student bardzo dobrze analizuje, jak media funkcjonują w różnych kontekstach społecznych i kulturowych. Sprawnie omawia zasady etyczne obowiązujące w mediach, wykazując zrozumienie ich znaczenia. Porównuje kodeksy etyczne z różnych krajów, wskazując trafne podobieństwa i różnice. Samodzielnie przygotowuje przemyślaną i poprawnie napisaną analizę kodeksu etycznego. Ma dobrą świadomość swoich umiejętności i potrafi wskazać obszary do dalszego rozwoju.

Na ocenę 4 – student potrafi analizować funkcjonowanie mediów w różnych warunkach społecznych i kulturowych, choć nie zawsze robi to szczegółowo. Omawia zasady etyczne w mediach w sposób poprawny, ale czasem powierzchownie. Porównuje kodeksy etyczne, zauważając podstawowe różnice i podobieństwa. Analiza pisemna jest samodzielna, jednak może zawierać drobne braki lub uproszczenia. Student ogólnie orientuje się w swoich mocnych stronach i wie, co jeszcze powinien rozwijać.

Na ocenę 3 – student w podstawowym stopniu rozumie, jak media działają w różnych kontekstach społecznych i kulturowych, ale jego analiza bywa niepełna lub mało pogłębiona. Omawia zasady etyczne, jednak nie zawsze trafnie. Porównanie kodeksów etycznych jest ogólne, z trudnością dostrzega różnice i podobieństwa. Pisemna analiza jest wykonana, ale wymaga poprawek merytorycznych lub językowych. Student ma ograniczoną świadomość własnych umiejętności i potrzebuje wsparcia w ich rozwijaniu.

Literatura obowiązkowa

1.	Bauer, Z., Chudziński, E. (red.) (2012). Dziennikarstwo i świat mediów. Kraków: Universitas.
2.	Dobek-Ostrowska, B. (2012). Polski system medialny na rozdrożu. Media w polityce, polityka w mediach. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
3.	Golka, B. (2008). Etyka dziennikarska: utopia czy ratunek? Warszawa: ASPRA-JR.
4.	Pleszczyński, J. (2015). Etyka dziennikarska i dziennikarstwa. Warszawa: Difin.
5.	Pisarek, W. (red.) (2006). Słownik terminologii medialnej. Kraków: Universitas.

Literatura uzupełniająca

1.	Christians, C.G., Rotzoll, K.B., Fackler, M. (2009). Media Ethics: Cases and Moral Reasoning. Boston: Pearson.
2.	Filas, R., Płaneta, P. (red.) (2009). Media a polityka. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
3.	McQuail, D. (2007). Teoria komunikowania masowego. Warszawa: PWN.
4.	Ward, S.J.A. (2018). Disrupting Journalism Ethics: Radical Change on the Frontier of Digital Media. London: Routledge.
5.	Żurawicka-Koczan, M. (2009). Etyka w mediach. Słowa kluczowe. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

* lista rodzajów zajęć

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)